

דף

כריתות כ"ח ע"א

על הדרף

שכג

בגמ': מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא, עשיר שהביא קרבן עני לא יצא.

המעם לזה כתב במשך חכמה (ויקרא ה' ו' בסופו) לפי שאמרו בעירובין מ"א ע"ב שכל מי שרואה דקדוקי עניות, אינו רואה פני גיהנום, נמצא שהעניות עצמו - כפרה היא לו, לכן דוקא לעני סגי בקרבן עני ולא לעשיר.

ובזה מבאר מה שרק בקרבן דלות (שם פסוק ב') ובדלי דלות (שם פסוק י"ג) כתיב "ונסלח לו", ולא בקרבן עשירות, כי בעניות על ידי אשר "ואם לא תגיע ידו" וכן "ואם לא תשיג ידו" על ידי זה כבר - ונסלח לו, יש לו כבר מקצת כפרה שהרי דקדוקי העניות מכפרת לו.

★ ★

בגמ': עני שהביא קרבן עשיר יצא, עשיר שהביא קרבן עני לא יצא.

בחנוכת הבית לשיבת חידושי הרי"ם אמר מרן אדמו"ר הבית ישראל זצ"ל בשם ספרים: "עשיר שהביא קרבן עני", אם אינו מוזיל מכספו לתמוך בתורה כראוי לו לפי כבודו ועשרו, "לא יצא", אינו יוצא בזה ידי חובתו, אבל "עני שהביא קרבן עשיר, יצא", ואדרבה. (ליקוטי יהודה פרשת ויקרא)

★ ★

בספר לקוטי שיחות מכ"ק אדמו"ר מלובאוויטש זצ"ל כותב שבזמן הזה שתורה ותפילה המה במקום קרבנות, גם בתורה היא כך - עשיר שהביא קרבן עני, ואין עני אלא בדעת (נדרים מא.), מי שהוא עשיר בדעת ולומד תורה בשטחיות ולא בעיון 'לא יצא', כי בקרבן צריך להיות סמיכה בכל כוחו עכד"ק.

★ ★

בגמ': מיתבי מצורע עני שהביא קרבן עשיר יצא, עשיר שהביא קרבן עני לא יצא וכו', אהרריה קרא "תורת".

ופירש"י וז"ל, תורת, משמע תורה אחת לכולן, ומאחר שאחד מרבה ואחד ממצט מסתמא דעני יוצא בקרבן עשיר, דמעלין בקודש, ולא עשיר דקרבן עני, דאין מורידין, עכ"ל.

והנה בדכ' ד"תורת" משמע "תורה אחת לכולן", יעוי' כן בזבחים (פד.), וכהנה רבות.

ופירש הגה"ק ר"מ זעמבא זצ"ל דבריו, דהמשנה איירי במצורע שמביא ג' סוגי קרבנות, חטאת, אשם ועולה, והעשיר מביא כולם בהמות, והעני מביא כבש לאשם וב' עופות עולה וחטאת, אבל בטומאת מקדש וקדשיו עשיר מביא חטאת בלבד, ועני מביא גם עולה וגם חטאת, ויחסר העולה.

אכן בדעת הראשונים שסתמו ולא חילקו בין מצורע לטומאת מקדש וקדשיו, י"ל לפי דברי ה"אור שמח" שגם במקדש אין זה חטאת ועולה, ורק העולה משלימה את אימורי החטאת. והחינוך סובר שדין הקרבן הוא עולה וחטאת - ולכן א"א לעני לצאת בחובת עשיר.

★ ★

על הנ"ל העיר (שם) הגאון ר' חיים קנייבסקי שליט"א: הדברים נכונים, ובמסכת כריתות (כ"ח, א') מוכרח שגם בטומאת מקדש עני יוצא בחובת עשיר, דשם אמרו על טומאת מקדש ודנו על עשיר שהביא קרבן עני, ומשמע שעני שהביא קרבן עשיר יצא עכ"ד.

★ ★

וראה בספרנו "דף על הדרף" עמ"ס יומא מ"א ע"א מש"כ בס"ד הרבה בענין זה.

★ ★

בגמ': מטמא מקדש עשיר שהביא קרבן עני כו' יצא כו' מצורע כו' עשיר שהביא קרבן עני לא יצא כו' שאני גבי מצורע דמינע רחמנא זאת.

במשך חכמה (ויקרא ה' ו') כתב דרמוז לדבר יש למצא שבעשיר של מצורע כתיב גבי הקרבנות של בהמה שמביא "תמים", ואילו בעולה ויורד לא כתיב גבי הבהמה של העשיר "תמים", והיינו טעמא דכיון שהעשיר מביא קרבן עני, יצא, והרי העני מביא עופות - שאין תמות וזכרות בעופות, לכן לא נזכר "תמים" גם אצל העשיר, משא"כ לגבי מצורע שהעשיר אין לו שייכות לעני, ואם הביא קרבן עני לא יצא ידי חובתו, ממילא נזכר אצלו "תמים".

★ ★